

VALTIONEUVOSTON ASETUS MAATALOUSTUKIHAKEMUKSEN SIIRTÄMISESSÄ VUONNA 2024 NOUDATETTAVASTA MENETTELYSTÄ

Yleistä

Tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 15 §:ssä, jäljempänä *toimeenpanolaki*, säädetään hakemuksen siirtämisestä. Nyt ehdotetulla asetuksella säädettäisiin mainitussa pykälässä tarkoitetulla tavalla tukea koskevan hakemuksen siirtämisestä tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä siten, että hakemus voitaisiin siirtää kokonaan tai osittain maatilán uudelle haltijalle kuten aiemmin asiasta voimassa olleissa säädöksissä on säädetty.

Hakemuksen siirrolle voitaisiin valtuuspykälällä antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä ja koko tilán hallinnan siirron viimeisimmästä ajankohdasta. Ruokavirasto voi tarkoitusta varten tarkemmin määrätä siirtämisessä annettavista tiedoista, hakemuksen siirtoa koskevan ilmoituksen muodosta ja kunnalle ilmoittamisen määräajasta. Tämä vastaisi aiemmin voimassa ollutta käytäntöä.

Asetuksen pykäläkohdissa säädettäisiin siitä, mihin yksittäisiin tukijärjestelmiin asetuksen eri osia sovellettaisiin, koska asetuksen soveltamisalan on tarkoitus kattaa useita eri tukijärjestelmiä. Maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien lain (1559/2001), jäljempänä *kansallinen tukilaki*, soveltamisalan kannalta olisivat oleellisia pykälät 2-4 ja EU:n kokonaan tai osittain rahoittamien tukimuotojen osalta pykälä 5.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 14.2.2024.

Toimivalta valtioneuvostolle on asiassa osoitettu tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 14 §:n 4 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa. Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen maataloustukihakemuksen siirtämisessä vuonna 2024 noudatettavasta menettelystä.

Yksityiskohtaiset perustelut

Nyt esitetyllä asetuksella olisi tarkoitus säätää toimeenpanolain 15 §:n 2 momentin antaman valtuuden nojalla, että jos koko tilán hallintaoikeudensiirto kansallisissa tuissa on tapahtunut ennen kasvintuotannon tukien hakua, tilán uusi haltija hakisi kasvintuotannon tuet. Jos koko tilán hallintaoikeuden siirto olisi tapahtunut kasvintuotannon tukihaun jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä elokuuta 2024, voitaisiin tukihakemuksen hakijaksi kasvintuotannon tuissa muuttaa tilán uusi haltija.

Jos tuottajalle on maksettu kansallisen kotieläintuen ennakkoita ja tilalla tapahtuu koko tilán hallinnan siirto ennakoiden maksamisen jälkeen, lopulliset kansalliset kotieläintuet maksettaisiin sille tuen hakijalle, jolle on maksettu ennakot eli tilán

entiselle haltijalle. Jos tuottajalle ei olisi maksettu kotieläintukien ennakkoita, tilan entinen haltija ja tilan uusi haltija voisivat keskenään sopia, kummalle hakijoista lopulliset kansalliset kotieläintuet maksetaan.

Jos osapuolet haluaisivat, että lopulliset kansalliset kotieläintuet maksetaan tilan uudelle haltijalle, tilan uuden haltijan olisi toimitettava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle sopimus lopullisten kotieläintukien maksamisesta tilan uudelle haltijalle ennen ensimmäisten kotieläintukien lopullista maksamista.

Koko tilan hallinnan siirroissa kansallisen tukilain kotieläintukien myöntämisen edellytyksenä olevan pellon hallintavaatimus täytyisi, jos kyseisellä tilalla on saman tilatunnuksen alaisuudessa ollut kansallisen tukilain 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa taikka 10 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua maatalousmaa-alaa hallinnassaan.

Koko tilan hallinnansiirroissa maatalouden tuotannosta irrotetuissa suorissa tuissa, tuotantosidonnaisessa tulotuessa, ympäristökorvauksessa, luonnonmukaisen tuotannon korvauksessa, ei-tuotannollisia investointeja koskevassa korvauksessa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa siirron edellytyksenä on, siltä osin kuin hakemus voidaan siirtää, että hallinnansiirto tapahtuu viimeistään 31.8.2024.

Tilan entisen ja uuden haltijan välisen sopimuksen perusteella uusi haltija voi viimeistään 31.8.2024 tapahtuneen koko tilan hallinnansiirron tapauksessa hakea vuoden 2024 luonnonmukaisen tuotannon korvausta, alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan sopimuksen perusteella maksettavaa ympäristökorvausta ja eläinten hyvinvointikorvausta edellisen haltijan hallinnassa ennen hallinnansiirtoa olleiden tukikelpoisten eläinten perusteella.

Aiemmin Ruokaviraston määräystasolla annetut peruslohkoja ja tuottamattomia aloja koskevat lisäysrajoitukset on katsottu perustelluksi antaa valtioneuvoston asetustasolla. Tukihakemukselle ei voisi lisätä uusia peruslohkoja, muuttaa peruslohkon rajoja, jakaa peruslohkoa tai yhdistää peruslohkoja sen päivän jälkeen, jolloin pinta-alaperusteista tukea koskeva vuosittainen tukihakemus voidaan viimeistään jättää. Tämän määräajan jälkeen ei hakemukseen voisi myöskään lisätä Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1384/2022) 11 §:ssä tarkoitettuja tuottamattomia aloja. Ainoastaan ELY-keskuksen korjauskehotusten johdosta peruslohkon rajoja voisi muuttaa.

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, Ruokavirastolta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien Maaseutu ja energia -yksiköiltä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä, Pro Agria keskusten ja Pro Agria Svenska lantbrukssällskapns förbund:lta. Lisäksi asetuserä on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla 15.12.2023-26.1.2024. Valtiovarainministeriöllä ja SLC rf:llä ei ollut lausuttavaa asiassa. Ruokavirasto esitti eräitä huomioita ELY-keskuksen korjauskehotuksen vaikutuksesta peruslohkojen muutosmahdollisuuksiin, jotka otettiin huomioon.

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksella ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia, koska varsinaiset tuen suuruudet ja määrärahan käyttö määrätään vuosittaisissa valtion talousarvioissa eri tulotukimomenteilla sekä näiden käytöstä säädettyillä erillisillä asetuksilla. Näistä tärkeimpiä ovat vuodelta 2024 maksettavasta Etelä-Suomen kansallisesta tuesta annettu valtioneuvoston asetus vuodelta 2024 maksettavasta Etelä-Suomen kansallisesta tuesta annettu valtioneuvoston asetus (40/2024), vuodelta 2024 maksettavasta pohjoisesta tuesta annettu valtioneuvoston asetus (41/2024), sokerijuurikkaan viljelijöille vuodelta 2024 maksettavasta kansallisesta tuesta annettu valtioneuvoston asetus (42/2024), vuodelta 2024 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annettu valtioneuvoston asetus (50/2024), vuodelta 2024 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta annettu valtioneuvoston asetus (1273/2023), ympäristökorvauksesta annettu valtioneuvoston asetus (78/2023), luonnonhaittakorvauksesta annettu valtioneuvoston asetus (127/2023), luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annettu valtioneuvoston asetus (80/2023), ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettu valtioneuvoston asetus (128/2023) ja eläinten hyvinvointikorvauksesta annettu valtioneuvoston asetus (1381/2022).